

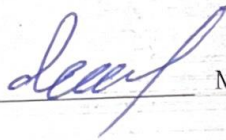
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра правосуддя та філософії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Практика доказування та правова аргументація (вибіркова)

Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)

Розробник:

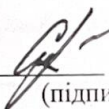

Микола ЯСІНОК, д.ю.н., професор, професор кафедри
правосуддя та філософії

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри правосуддя та філософії (назва кафедри)	протокол від <u>12.05.2026</u> № <u>12</u>		
	<table><tr><td>Завідувач кафедри</td><td> (підпис)</td><td>Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ (прізвище, ініціали)</td></tr></table>	Завідувач кафедри	 (підпис)
Завідувач кафедри	 (підпис)	Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ (прізвище, ініціали)	

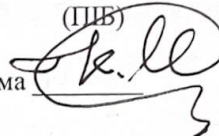
Погоджено:

Гарант освітньої програми

Вікторія СТРЕЛЬНИК
(ПІВ)

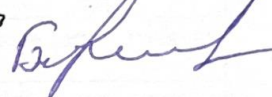
Декан факультету, де реалізується освітня програма

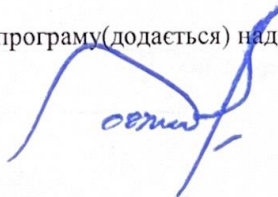
Марина КУЗНЕЦОВА

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Віталій БОЙКО
(ПІВ)

Олег РОГОВЕНКО
(ПІВ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(Надія БАРАННИК)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08.07. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1.ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Практика доказування та правова аргументація			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра правосуддя та філософії			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	D8 Право			
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання - 2 курс, 3 семестр, іспит Заочна форма навчання - 2 курс, іспит			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	Денна форма навчання	14	28		108
	Заочна форма навчання	8	8		134
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ясинюк Микола Михайлович – д.ю.н., професор кафедри правосуддя та філософії			
11.1	Контактна інформація	Кабінет 119г, Ел. адреса: nicolai.yasynok@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Практика доказування та правова аргументація» спрямований на вивчення ключового інституту процесуального права – інституту доказування. У рамках даного освітнього компонента розглядається сутність і система доказів,			

		правовий статус суду та учасників справи у процесі доказування. Розглядаються поняття стандартів доказування, належності, допустимості, достовірності та достатності доказів і ряд інших.
13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів компетенцій спрямованих на створення доказової бази для обґрунтування власної правової позиції у справі на основі чинного процесуального законодавства.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Актуальні проблеми процесуального права, Приватне право: практика тлумачення та застосування 2. Освітній компонент викладається у останньому семестрі.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Ключові слова	Доказування, докази, пізнання, суб'єкти доказового процесу, судові засідання, причинно-наслідковий зв'язок, засоби доказування, стандарт доказування, належність доказів, допустимість доказів, достовірність доказів, достатність доказів
17.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5510

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	
ДРН 1. Збирати та проводити інтегрований аналіз і узагальнення матеріалів з теоретичних основ доказового права, та аналізувати напрями його розвитку	Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН 2. Вільно тлумачити та дискутувати з правових проблем застосовування норми процесуального права з точки зору формування системи засобів та способів доказування в судовому процесі.	Усне опитування, тестування
ДРН 3. Аналізувати та застосовувати судову та прецедентну практику сучасного цивільного, господарського та адміністративного судочинства, проблем апеляційного та касаційного провадження з точки зору доказового права	Усне опитування, вирішення задач в ході практичних занять
ДРН 4. Аналізувати теорію і практику щодо оцінки засобів доказування та формування доказової прямої	Усне опитування, тестування
ДРН 5. Оцінювати засоби доказування та формувати доказову позицію	Вирішення задач в ході практичних занять

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література ¹		
	Аудиторна робота	Самостійна робота			
Осінній семестр					
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Доказове право як наука, його правова природа, система та місце в теорії права Доказове право як наука, його правова природа та місце в теорії права.	2/2	4		14/18	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11

Доказування і пізнання: психологічна, логічна, юридична та філософська категорії. Процесуальне доказування з точки зору його наукового пізнання. Мета, завдання та система доказового права як комплексної, міжгалузевої процесуально-правової системи.					
Тема 2. Правовий статус суду як організаційної основи у сфері процесуального доказування та суб'єкти доказового процесу Правовий статус суду як організаційна основа у сфері процесуального доказування. Суб'єкти доказового процесу та тлумачення ними засобів доказування. Принципи доказування та їх особливості. Процесуальна форма судового засідання та його процесуальний простір як складова доказового процесу. Сучасні тенденції щодо змагальної та слідчої форми судових процесів.	2/2	4		14/18	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11
Тема 3. Правові позиції суб'єктів доказового процесу та їх внутрішні переконання як мотив до формування системи доказів та доказування Правові позиції суб'єктів доказового процесу як основа до формування системи доказів з точки зору матеріального та процесуального права. Структура процесуального доказування в цивілістичних галузях процесуального права. Доказова пряма та процес заповнення латентного простору. Доказування причинно-наслідкового зв'язку між дією чи бездіяльністю та їх наслідками. Позов, як етап в судовому доказуванні.	2	4/2		16/18	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11
Тема 4. Матеріальне та процесуальне законодавство як основа процесуального доказування Доказування як процесуальна та психологічна діяльність суб'єктів	2/2	4/2		16/20	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11

доказового процесу. Місце матеріального та процесуального права в сфері доказового процесу. Засоби доказування як способи встановлення юридичних фактів. Обмін письмовими заявами як спосіб доказування в сучасному правосудді.					
Тема 5. Раціональність доказування та стандарт доказування Доказування як об'єктивна та суб'єктивна складова судового процесу. Взаємодія процесуального доказування, судової практики та судового прецеденту в доказовому процесі. Об'єктивна істина та межі доказування в різних галузях процесуального права. Поняття «стандарт доказування» та його особливості.	2	4/2		16/20	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11
Тема 6. Способи урегулювання спорів в суді та роль доказів в цьому процесі Способи урегулювання спорів в суді та роль доказів в цьому процесі. Судова медіація як спосіб урегулювання різнопредметних спорів та роль суду в таких процесах	2	4/2		16/20	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11
Тема 7. Пізнання змісту доказів, їх оцінка та структура Поняття «обов'язок доказування» та подання доказів. Судове доказування як процес пізнання змісту доказів. Структура судових доказів та їх оцінка. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів у сфері різних галузей процесуального права. Теорія вірогідності у сфері правових презумпцій та фікцій. Судові преюдиції, загально відомі та визнані факти.	2/2	4		16/20	1, 2, 3, 4, 9, 10, 11
Всього годин	14/8	28/8		108/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з теоретичних основ доказового права, та аналізувати напрями його розвитку	проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем	8/2	додаткове опрацювання лекційного матеріалу	22/28
ДРН 2. Вільно тлумачити та дискутувати з правових проблем застосовування норми процесуального права з точки зору формування системи засобів та способів доказування в судовому процесі.	аналіз методів і способів тлумачення норм цивільного процесуального законодавства та судової практики	10/2	Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написанню рефератів.	20/28
ДРН 3. Аналізувати та застосовувати судову та прецедентну практику сучасного цивільного, господарського та адміністративного судочинства, проблем апеляційного та касаційного провадження з точки зору доказового права	Аналіз різних видів судової практики, практики апеляційного та касаційного провадження	8/4	Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту рефератів; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз роботи по написанню апеляційних та касаційних скарг, практичних наукових скарг	22/26
ДРН 4. Аналізувати теорію і практику щодо	Аналіз практики призначення судових	8/4	Додаткове опрацювання	22/26

оцінки засобів доказування та формування доказової прямої	експертиз, альтернативних способів розгляду цивільних спорів, судових прецедентів		лекційного матеріалу; - підготовка до моделювання цивільних правовідносин та їх системи доказів та аналізу судових рішень	
ДРН 5. Мати практичні навички щодо оцінки засобів доказування та формування доказової позиції	Аналіз практики призначення судових експертиз, альтернативних способів розгляду цивільних спорів, судових прецедентів	8/4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до моделювання цивільних правовідносин та їх системи доказів та аналізу судових рішень	22/26
Всього годин		42/16		108/134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Модуль 1.	35 балів /35%	За розкладом
1.	Вирішення задач в ході практичних занять	10 балів /10%	За розкладом
2.	Тестування	15 балів /15%	За розкладом
3.	Усне опитування	10 балів /10%	За розкладом
	Модуль 2.	35 балів /35%	За розкладом
4.	Вирішення задач в ході практичних занять	10 балів /10%	За розкладом
5.	Тестування	10 балів /10%	За розкладом
6.	Усне опитування	15 балів /15%	За розкладом
7.	Іспит	30 балів /30%	За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Модуль 1				
Вирішення	< 5 балів	5-7 балів	7-9 балів	9-10 балів

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

задач в ході практичних занять	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Усні опитування	< 5 балів	5-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквиуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	< 7 балів	7-9 балів	9-12 балів	12-15 балів
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Модуль 2				
Вирішення задач в ході практичних занять	< 5 балів	5-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Усні опитування	< 5 балів	5-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквиуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного	< 7 балів	7-9 балів	9-12 балів	12-15 балів

вибору)				
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі виконані із значними помилками або не виконані</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі виконані з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі виконані</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, задачі виконані</i>

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку (іспиту)	Регулюється студентом самостійно
4	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі
5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	На протязі всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

2.1. Основні джерела

2.1.1. Нормативно – правова база

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // ВВР, 1996, № 30, ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // ВВР, 2004, № 40-41, 42, ст.492.
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. // ВВР, 1992, № 6, ст.56.
4. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон від 06.07.2005 № 2747-IV // ВВР, 2005, № 35-36, № 37, ст.446
5. Закон України “Про судоустрій та статус суддів” від 02.06.2016 р. // ВВР, 2016, № 31, ст.545.
6. Про судовий збір. Закон України від 08.07.2011 р. //ВВР, 2012, № 14, ст.87.
7. Про виконавче провадження. Закон України від 02.06.2016 р. // ВВР, 2016, № 30, ст.542.
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // ВВР, 2003, №№ 40-44, ст.356.

8.1.1. Підручники, посібники

9. Теорія доказового права: науково-практичний посібник (монографія); за заг. ред. д. ю.н., проф., акад. Академії наук Вищої школи України М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. 426 с
10. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Вид. 3-тє, перероб. та доп. / За заг. ред. д.ю.н., професора академіка Академії наук вищої школи України М.М. Ясинка. Київ : Алерта, 2023. 860 с.
11. Цивільний процес : навч. посіб. / кол. авт. : К. Р. Резворович, О. С. Юнін, М. П. Юніна та ін. – Дніпро : ДДУВС, 2023. – 224 с.
12. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підручник / О. В. Гетманцев [та ін.]. – Чернівці, 2022 р.
13. Цивільне процесуальне право України (Особлива частина): підруч. / О.В. Гетманцев, Л.А. Кондрат'єва, Л.А. Остафійчук, А.Л. Паскар, І.Ю. Татулич; за ред. О.В. Гетманцевої. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 240 с

13.1.1. Методичне забезпечення

1. Ясинок М.М., Котвяковський Ю.О., Ясинок Д.М. Практика доказування та правова аргументація: Конспект лекцій для студентів спеціальності 081 Право СВО «Магістр». Суми, 2023 р. - 207 с.
2. Ясинок М.М., Котвяковський Ю.О., Ясинок Д.М. Практика доказування та правова аргументація: Методичні вказівки до практичних занять студентів спеціальності 081 Право СВО «Магістр». Суми, 2023 р. - 18 с.
3. Ясинок М.М., Котвяковський Ю.О., Ясинок Д.М. Практика доказування та правова аргументація: Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності 081 Право СВО «Магістр», Суми, 2023 р. - 23 с.

Додаткові джерела

1. Ясинок М.М., Ясинок Д. М. Судові дебати: право, психологія, риторика. Наук.-практ. посіб. Київ, «Алерта», 2023, 3-тє видання, 176 с.
2. Ясинок М.М. Електронні засоби доказування та їх особливості в цивільному процесі. Право і суспільство. 2025. № 4. С. 119–125. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.18>
3. Вступ до прецедентного права України: монографія ; За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, академіка Академії наук Вищої школи України М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2024. 280 с.
4. Ясинок М.М., Котвяковський Ю.О. Електронний суд у цивільному судочинстві України. Приватне та публічне право. № 1, 2023 р. с. 36-42 http://pp-law.in.ua/archive/1_2023/6.pdf
5. Вступ до прецедентного права України: монографія. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, академіка Академії наук Вищої школи України М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2024. 280 с

5.1. Програмне забезпечення/Інформаційні ресурси

1. <http://www.president.gov.ua/> Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
5. <https://supreme.court.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховного Суду